

ԿՐՕՆԱԿԱՆ—ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

ԲԱՂԱՍԿ

Կամ

ԹԵԼԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՉԸՆԴՈՒՆՈՂ ՄԱՐԴԸ

Թուոյ Գրքին 22-րդ գլուխը, որ ըստն հետաքրքրութեան առարկայ է դարձած քրիստոնեայ աշխարհին մէջ, Բաղամ մնունով արօրինակ հոգեբանութիւն ունեցող մի մարդու պատմութիւնը կը տայ:

Բաղամը ճանապարհ է ընկնում զնայու Մովսէսի թագաւորին մօտ, իբրեւ Նահվէի պատգամախօս: Սկսեալ ճանապարհի ընտրութեան բերմամբ ուղևորութիւնը կը յատկանշուի զանազան ձախորդութիւններով: Բայց Աստուծոյ կողմից յաջորդաբար յարուցուած այս արգելքները, չեն թոյլ տալիս ակնկալեալ դասը աւանդելու: Ժամանակի նշանները կարգալու կոչում ունեցող մարդարէն անզգայ յամառութեամբ շարունակում է իւր խոտոր ճամբան, պատճառ դառնալով անտեղի թշուառութիւններու:

Կենցաղագիտութեան արուեստին մի անձանօթ մարդու պատկեր է այս: Բաղամի անյաջողութիւնը չենք կարող անուսութեան վերագրել, քանզի սնած էր նա իր դարու աշխարհային հմտութեամբ, և աւելի յառաջ իսկ երթալով, կը հետամտէր թափանցել անտեսանելիին գաղտնիքներին մէջ: Անուրանալի է նաև թէ ունէր նշանակելի կորով իրագործելու համար իր ծրագիրները: Հրէայ տեսանողների կեանքը փոթորկալից կլինէր առնաստիճան, և անակնկալ չէր պատճառեր փորձանքների կուտակումը պարտականու-

թեան այդ ճանապարհի վրայ: Բուն խնդիրը կը կայանար ծառացող արգելքների գէմ բռնուելիք դիրքին ընտրութեանը մէջ: Բաղաամի անիմաստ խարխափումը ցոյց կուտայ թէ կեանքի խոչընդոտների միջից անվրէպ յառաջանալու համար չի բաւեր ունենալ եռանդ և ուսում միայն ալ անհրաժեշտ է նաև օժտուած լինել կենցաղավարութիւն կոչուած նուրբ յատկութիւնով:

Այս յաճախ անտեսուած առաքինութիւնը՝ որ գլխաւոր ազդակն է մարդկային կեանքի խաղաղացման և բնականոն զարգացման, կարելի է գործնական ու ամփոփ կերպով նկարագրել իբրև ընազդը, որով կորոշենք արգելքների առջև տեղի տալու կամ նրանց զիմադրելու ժամանակն ու պատշաճութիւնը: Քրիստոնէութիւնը երբէք չի ջատագովեր չեզոք և ընկրկող ապրելակերպ: Յիսուս մի քաջարի խիզախող էր դէպի իր ընտրած նպատակակէտը: Այսուհանդերձ, իր քայլերը բնաւ ռանակոխ չէին անում ուրիշների իրաւունքներն ու արժանիքը: Արդարև կը լինեն պարագայներ երբ անգայթ ընդդիմութեամբ կը կանգնենք մեր կոչման բարձրութեանը վրայ, սակայն չեն պակսում առիթներ էլ, երբ տեղի տալով կարժանանանք զափնինների: Արդար քրիստոնեան պարտ է անվկանդ պաշտպան հանդիսանալ արդարութեան և ճշմարտութեան, սակայն որպէսզի լաւագոյն յաջողութիւնը ձեռք բերէ բարոյական ակոյեանի դերին մէջ, կարևոր է ժամավաճառ չը լինել երկրորդական, ոչ-սկզբունքային կէտերու շուրջ ցուցադրուող Բաղաամեան կամակորութեամբ: Վատութիւն չէ տեղի տալ բանաւոր պահանջներու առջև: Կեանքը շատ կարճ է արդէն մեր անձնական փառասիրութիւնները տառապաշտօրէն զգուելու համար:

Կենցաղագիտական իմաստութիւնը պահանջում է գիւրանաց ըլլալ և օգտուիլ անցեալի թանկագին փորձառութիւններից: Իսկ ներկային թելադրութիւնները, լինեն նոքա բառացի կամ պարագայական, ներելի չէ անտես առնել երկար ժամանակ: Եթէ մեր կեանքը բազմաթիւ թողուած դոյութիւններ լինէին, պարտականութեան այս եզրերը կը

դադրէին իմաստ ունենալուց: Աննպատակ տառապանքներ մի տեսակ քարացումն է ինքնին: Բայց մենք խաղալիք չենք պարագաների հովերուն ձեռք, այլ կոշումն ունինք նրանց կառավարելու մեր բարձրագոյն շահերուն ի նպաստ: Այս շահերը անհատական չեն, այլ հաւաքական: Նոքա Աստուծոյ թագաւորութեան կը պատկանին: Ուստի մեր գործունէութիւնը, պատկուելու համար յաջողութեամբ, պէտք է ունենալ սիրալիր և ներդաշնակ վերաբերմունք մեզ շրջապատող բոլոր տարրերուն հանդէպ: Իսկ այս գաղափարական վիճակին էական մէկ հանգամանքը կազմում է ամենախոնարհ աղբիւրներէից թելադրութիւն ընդունելու վնահան պատրաստակամութիւնը:

Ինչո՞ւ արհամարհել ընտրութիւնը, երբ գիտենք թէ աշակից է այն մեր աստուածային ձգտումների զօրացման և արդիւնաւորումին: Բանական էակներ լինելու մեր պարծանքը կշիռ չէ ունենալ, եթէ չենք գործածում մեր մրտքերը արթնութեամբ, լուծելու համար կեանքի առեղծոածները, որոնք դատախարակիչ գեր ունին կատարելիք: Որքան ներշնչիչ է Յիսուսի մտերմութիւնը ընտրեան հետ և իր յարգանքը մանուկներու հանդէպ: Գրիստոսի յաջողութեան գաղանիքը մեծ չափով պէտք է փնտռել իր ծայրայեղ զգայնութեան մէջ միջավայրի կարօտութիւնների և թելադրանքների վերաբերմամբ:

Բազաամ իմաստութիւն չունեցաւ անմիջապէս խրատութեամբ իր դէմ ցցուող արգելքներից, որովհետեւ չավագանց ինքնավստահ էր: Արհամարհելի ոչինչ կայ անկախ մտայնութեան տէր ըլլալով անկողս ճամբաների քայել փորձելուն մէջ: Ընդհակառակն այդօրինակ շարժումներէ կը ծնին աշխարհի մեծ բարեկարգութիւնները: Բայց զօրութեան մեր գիտակցութիւնը հակասելու չէ համեստութեան առողջ սկզբունքին: Բարձր ընդունակութիւնների գերը լուսաւորութեան ծառայել է և ոչ թէ առիթ առլ կոյր ու յիմար յոխորտանքի: Թելադրութիւն չընդունող մարդիկ անպայման ինքզինքնին կը պատժեն քանդի արժէքաւոր պատեհութիւններից ոմանք մէկ անգամ միայն կը տրուին մեզ

ու անտարբերութիւնից յառաջ եկած կորուստը անդարմանելի կլինի։ Պէտք է խաղառ վանել մեր էութիւնից տգէտ կամակորութիւնը և կեանքի խոչընդոտները միջոցներ անել անվերջ օրհնութեան։

Այսպէս են արած մարդկութիւնը երախտապարտ թողող բոլոր մեծ մարդիկ։ Ծառայութեան ճանապարհը փշալից է միշտ, բայց նոր դարադուլն բանալու կարելիութեամբ անկեղծօրէն խանդավառուած հերոսներ յուսահատիլ չեն կրնար երբէք, այլ մերթ խիղախ և մերթ ալ խոտարն քայլերով կը գիմեն դէպի յաղթանակ։ Սոքա տիեզերքի վրայ կը նայեն իբրև մի ներդաշնակ միութեան, որի մէջ գործող ուժերը՝ հակառակ իրենց ժամանակաւոր սայթաքումների, էապէս ջատագով են բարութեան։ Հետեաբար յարգանքի արժանի կը նկատեն նոյն իսկ աննշան նկատուած տարրերն, երբ նոքա օգտակար կրնան ընծայուիլ Աստուծոյ թագաւորութեան։ Յիսուսի աշխարհահայեացքը նոյնօրինակ լաւատեսութեամբ տողորուած էր տրամադրելի արժէքներու մասին, և այս սիրալիր նայուածքին կը պարտի մարդ իր փրկութիւնը։

Յովնան արեղայ Կարապետեան

Ս. Էջմիածին

